

9/7

Svensk Tidskrift

publicerar i sitt senaste häfte två artiklar om förhållanden och personer i Dagens Nyheter; den ena uppsatsen är undertecknad av redaktör Gunnar Unger, och den andra, som är osignerad, är av allt att döma författad av samma person. Artiklarna är, liksom flera tidigare av hr Unger, huvudsakligen skvallerkrönikor med påståenden om att den personen sagt eller gjort det eller det eller behandlats på det eller det sättet; till stor del är uppgifterna totalt felaktiga, men de är av sådan natur att de mentier i detalj inte kan komma i fråga. Glädjande är att den i Svenska Dagbladet verkamme Unger tydligen inte får publicera notiser av denna art i sin tidning. Desto konstigare är att Svensk Tidskrift, som varit och huvudsakligen ännu är ett respektabelt och seriöst politiskt organ, lämnar plats åt dylika skrivelser, som med större skäl än nästan allt vad som presteras i genren förtjänar beteckningen slaskjournalistik.

Danmark
25/6 - 5/7

Partierna och kyrkan

Sveriges konservativa studentförbund har i sitt nyligen publicerade, med korta och klara motiveringar försedda program upptagit en rad från vår synpunkt tvivelaktiga eller betänkliga krav, som tidigare refererats och kritiserats. Men vid en genomläsning av programskriften får man tillika ett starkt intryck av att denna studentorganisation, den ojämförligt störste politiskt orienterade, på ett sätt som förtjänar stor uppskattning frigjort sig från traditionella föreställningar och visat sig kunna förena allmänt konservativa synpunkter med radikala reformkrav i viktiga frågor. Detta gäller ställningstagandet till statskicket, utrikespolitiken och flera andra frågor; särskilt värt att observera är förbundets uttalande för kyrkans skiljande från staten.

Den motivering som ges för detta krav, är i många huvudpunkter av mönstergill precision. Den andliga friheten innebär, fastslås det, att "såväl de som förnekar varje form av religiös tro, som de vilka bekänner sig till en viss religion, skall ha rätt att leva i enlighet med sin personliga övertygelse". Men denna andliga frihet innebär också "att alla religiösa samfund i ett samhälle skall ha rätt att verka under lika villkor. Detta betyder att svenska kyrkan inte bör ha en prioritetsställning framför de fria kristna samfunden. Man kan även säga att det är ett renhetskrav i en modern demokrati att en kyrka icke erhåller inflytande över världsliga angelägenheter, vilka angår medborgare som icke tillhör kyrkan och vilka icke äger påverka behandlingen av dessa angelägenheter." Vad angår religionsundervisningen förklarar förbundet att denna "bör gestaltas så att den i högre grad än nu blir en förmedling av kunskapen om olika livsåskådningar och livsåskådningsproblem. Givetvis bör en väsentlig del av undervisningen på ett objektivt sätt behandla kristendomen."

De konservativa studenternas program har inte vare sig i detta stycke eller i något annat lett till en mera omfattande debatt, inte ens inom högerpressen. Svenska Dagbladet har med några konventionella fraser tagit avstånd från kravet på skilsmässa mellan stat och kyrka, men inte ingått på frågan om religionsfrihetens innebörd

och konsekvenser. Man kan utgå från att många gammalkonservativa reagerar mot studenternas bestämda ståndpunktstagande i denna sak, liksom mot deras förord för enkammarsystem, grundlagsfäst parlamentarism och utbyggd medborgerlig frihet.

Liksom i flera andra punkter är studentprogrammet i fråga om kyrkans förhållande till staten ett gott uttryck för liberala principer. Om något krav varit gemensamt för liberalismen i alla dess skiftningar och växlingar är det den andliga friheten, med religionsfriheten som en viktig del, skall helt genomföras, och i denna andliga frihet har ansetts ingå att intet religiöst samfund skall ha någon särställning eller några privilegier. Lika klart tilltalande från liberal synpunkt är tanken att religionsundervisningen dels bör vara objektiv, dels ge kunskaper om livsåskådningar utanför de i mera inskränkt mening religiösa föreställningarnas ram.

Den konservativa studentorganisationens hållning är enligt vår uppfattning glädjande i och för sig, men också därför att den visar hur ringa betydelse så kallade ideologiska motsättningar har i svensk politik. Det konstiga och olustiga är emellertid att folkpartiet, som anser sig företräda liberalismen i Sverige, i denna centrala fråga inte fasthåller vid den liberala åskådningen, utan tvärtom, som skilda riksdagsdebatter visar, står tveksamt eller ovilligt till kravet på statskyrkans avskaffande — låt vara att partiets ungdomsförbund vid några tillfällen uttalat sig för detta krav. Och socialdemokratin, som i fråga om andlig frihet också anser sig representera liberalism, är i praktiken lika likgiltig som folkpartiet i denna sak; visserligen har man kvar punkten om kyrkans skiljande från staten på programmet, men man gör ingenting för att realisera den och verkar snarast surmulet motsträvig då den tas upp.

Skall de konservativa studenterna arbeta för religionsfrihet under motstånd eller tyst mothåll från folkpartiet och socialdemokraterna likaväl som från de gammalkonservativa? I så fall har der ideologiska upplösningen gått än längre än vi tänkt oss. Det blir då en högergrupp som företräder vad som alla måste erkänna vara en liberal reformlinje.

10/7

undertecknad *
Hr Rydgårds inlägg berör i ringa grad de uppgifter som vi meddelat.

Vi har sålunda aldrig påstått att dr Buchman skulle ha träffat Hitler. Att Buchman fällt det oerödade omdömet om Hitler som en man att tacka Gud för är däremot belagt i ett stort antal publikationer (tex Williamson: Inside Buchmanism, 1954.) Att det inom Oxfordrörelsen fanns en tendens att kurtisera nazismen är likaledes klart. Enligt en artikel av en förutvarande medlem av rörelsen, Henrik Caspari (MT 22 dec 1955), var Buchman Hitlers gäst på de nazistiska partidagarna. Caspari liksom en annan förutvarande Oxfordman, Bertil Malmberg (DN 17 febr 1952), belägger över huvud de nämnda tendenserna. Inom Oxfordrörelsen skrot man liksom man nu gör inom dess avläggare MRA över sin förmåga att ena skilda raser, nationer och klasser; skrytet har i båda fallen varit lika grovt och lika obefogat. De på andra- och tredjehandsställningar byggda notiser som hr Rydgård i övrigt meddelar har inte med våra allmänna anmärkningar att göra. Vi har naturligtvis aldrig påstått att alla som tillhörde Oxfordrörelsen var eftergivna eller sympatiskt stämde mot nazismen; inte heller hävdar vi att alla som verkar inom MRA godtar de ledande människens otroligt anspråksfulla och missvisande deklamationer.